



Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ
Управа за извршење кривичних санкција
Васпитно - поправни дом
Број: 521-1
10.01.2022. год.
К р у ш е в а ц

д. 17.122

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

26 JAN 2022			
4	11	48	1846

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Заштитник грађана
-за заменика Заштитника грађана Тањевић Наташу-

Делиградска број 16
Београд

ПРЕДМЕТ: Изјашњење на мере Националног механизма за превенцију тортуре о посети ВП Дому у Крушевцу
Веза: Ваш број 411-48/21 (деловодни број 35734)

У вези са достављеним Извештајем Националног механизма за превенцију тортуре (НПМ) о посети Васпитно-поправном дому у Крушевцу деловодни број акта 35734 од 23.12.2021. године, а по броју Извештаја 411-48/21, у прилогу Вам достављамо изјашњење и додатне информације на предложене мере, односно дате препоруке.

- Што се тиче препоруке под редним бројем 1. на страни 13. (у делу 2.1.1.3.), и 2. на страни 15., обавештавамо Вас да смо као буџетски корисници условљени средствима из нашег ресорног министарства, те без одобрења истих, кроз финансијски план и плана јавних набавки, не можемо спровести набавку. Обавештавамо Вас да ћемо предузети активности ради унапређења материјалних услова у заједничким тоалетима објекта Одељења за интензивни рад, како би малолетници могли несметано да их користе, тек по добијању средстава за реализовање ове набавке, јер исто није у нашој надлежности, нити пак имамо сопствених средстава за реализацију овог пројекта. Притом се посебно мора водити рачуна о безбедносним разлозима, а имајући у виду специфичну групу малолетника која је смештена у овом објекту и висок ниво безбедности.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 3. на страни 17. (у делу 2.1.1.4.), обавештавамо Вас да у спаваоницама објекта А-0 ормари за одлагање личних ствари нису препоручљиви из разлога безбедности, јер се исто коси са правилима и процедурама рада службе за обезбеђење. Наиме, такви предмети би реметили безбедност људства и имовине и могли би произвести штетне последице по здравље и безбедност штићеника.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 4. на страни 19. (у делу 2.3.1.1.), обавештавамо Вас да је Васпитно-поправни дом у Крушевцу установио свеобухватни писмени информатор и отпочео са уручивањем истог сваком штићенику понаособ, приликом пријема истог у установу. Информатор је састављен на језику и на начин који је разумљив сваком штићенику (израђен је и на језицима националних мањина), а

у њему су наведене све потребне и корисне информације о боравку у ВП Дому, раду заступљених служби, реализацији третмана, укључујући и права и обавезе штићеника, као и начин на који могу своја права да заштите и добију правну помоћ.

- Што се тиче препоруке под редним бројем 5. на страни 23. (у делу 2.3.1.4.), обавештавамо Вас да у складу са препоруком која подразумева могућност подношења захтева и/или жалби, по основу злостављања, лишавања одређених права (или повређености истих), односно учињених незаконитости и/или неправилности у току извршења васпитне мере, Васпитно-поправни дом у Крушевцу је унапредио претходно постојеће и започео са упражњавањем ефикасних и делотворних процедура притуживања штићеника, у чијем је средишту хитност поступка у функцији утврђивања учињених повреда или лишавања права штићеника. Процедура се окончава доношењем одговарајућег решења са поуком о правном леку.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 6. на страни 24. (у делу 2.3.1.4.), обавештавамо Вас да узимајући у обзир закључке ЦТП, а у складу са међународним стандардима који регулишу ову материју, ВП Дом је поступио у складу са одговарајућом препоруком, те је постојећи и већ упражњавани стандард третирања описане проблематике, додатно унапредио, посвећивањем најозбиљније пажње темељном и ефикасном испитивању притужби које убудуће могу да се односе на угрожавање или повреду здравља или тела штићеника и које поред напора на прибављању веродостојних информација које се односе на конкретни – критични догађај, подразумевају и утврђивање потпуне одговорности, односно, изрицање одговарајуће санкције према службенику који је прекорачио овлашћења, кроз одговарајући законом прописани поступак за утврђивање његове одговорности.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 7. на страни 25. (у делу 2.3.1.4.), обавештавамо Вас да је Васпитно-поправни дом у Крушевцу установио документ – потврду коју штићеници добијају као доказ да су одговарајућа писмена, у смислу поднесака, притужби и жалби, предали – поднели ВП Дому. О овоме активност преузима писарница установе, односно референти матичне евиденције и задужених за пријем и кретање малолетника у установи.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 8. на страни 27. (у делу 2.3.2.2.1.), обавештавамо Вас да у писаним извештајима о извршеном претресу скренута је пажња руководиоцима група за претрес, да се обавезно уписује податак о штићеницима који су присуствовали претресу. У електронској евиденцији (САПА) податак о штићеницима који присуствују претресу просторија, већ се уноси редовно од увођења наведеног софтвера.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 9. на страни 29. (у делу 2.3.2.2.2.), обавештавамо Вас да постојећи капацитети уређаја за чување снимака у препорученом трајању не краћем од 30 дана, тренутно нису довољни за спровођење наведене препоруке. Капацитети наведених уређаја тренутно могу да чувају, у зависности од броја камера и самог уређаја, од 7 до 15 дана. Имајући у виду тренутно енормно велике цене уређаја за чување података, а што је узроковано недостатком опреме на светском тржишту чипова, ВПД није у могућности да купи наведене уређаје. До добијању неопходних финансијских средстава и ова препорука ће бити спроведена.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 10. на страни 30. (у делу 2.3.2.2.4.), обавештавамо Вас да проблем са запошљавањем довољног броја људства је актуелан како у ВПД тако и у другим установама извршења кривичних санкција. Управа планира начин и време попуњавања у складу са постојећом систематизацијом и одобрењем Владе РС.

Што се тиче обуке припадника Службе за обезбеђење, она се спроводи у складу са плановима и програмима Центра за обуку и стручно оспособљавање у Нишу, а имајући у виду ограничења наметнута због актуелне пандемије корона вирусом.

- Што се тиче препоруке под редним бројем 12. на страни 35. (у делу 2.3.2.3.), обавештавамо Вас да примена средстава принуде у ВП Дому у Крушевцу је сведена на минимум и примењује се искључиво као последње средство за спречавање физичког напада на службено лице, напада и повређивања других лица – малолетника, или се на други начин не може спречити самоповређивање малолетника. Чак и у тим ситуацијама средства принуде се користе у најмањој могућој мери. О наведеном може да сведочи и статистика, по којој је у 2021. години забележено 48 физичких сукоба са 102 учесника, као и 21 случај самоповређивања са 25 учесника истих. Принуда је примењена према 18 малолетника, док су сви остали сукоби и самоповређивања решавани без примене средстава за принуду, често и уз безбедоносни ризик по самог припадника Службе за обезбеђење, који је директно учествовао у прекиду наведених ситуација.
- Што се тиче препорука под редним бројем 13. и 14. на страни 36. (у делу 2.3.2.3.), обавештавамо Вас да што се тиче документације која се доставља управнику установе, иста се сачињава у складу са Законом и одмах и без одлагања доставља на увид Управнику. Такође, сва документација се скенира и уноси у САПА програм у најкраћем року након догађаја и садржи сву неопходну документацију, извештаје, белешке, изјаве, мишљење и налазе лекара, као и фотодокументацију. Припадницима Службе за обезбеђење је посебно наглашено да је догађаје потребно што детаљније описати, како је то у препорукама захтевано. У складу са препорукама сва документација ће бити стављена на увид судијама за малолетнике који су судили у првом степену, као и министру правде, који већ има приступ комплетном предмету кроз САПА програм.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 15. на страни 40. (у делу 2.3.2.4.1.), обавештавамо Вас да се у решењима о примени посебне мере смештај под појачан надзор уноси потпуна поука о правном леку.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 16. на страни 42. (у делу 2.3.2.4.1.), обавештавамо Вас да ВП Дом у Крушевцу кренуо са радом и планираним задацима да се штићеници према којима се примењује посебна мера смештај под појачан надзор укључе у активности предвиђене програмом поступања.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 17. на страни 44. (у делу 2.3.2.5.), обавештавамо Вас да мишљења стручног тима која се прибављају у дисциплинским поступцима не садрже и предлог дисциплинске мере коју би требало изрећи штићенику.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 18. на страни 51. (у делу 2.4.1.5.), обавештавамо Вас да поступајући по наведеној препоруци, а на основу процене да режим боравка штићеника у Одељењу за интензивни рад не одговара сврси смештања штићеника у ово одељење, ВП Дом је уложио додатни напор да васпитно-корективни рад у овом одељењу буде унапређен, како у погледу самог интензитета, тако и на плану квалитета. Систем бодова и нивоа (СБН) који малолетницима омогућује убрзано напредовање кроз нивое, и даље представља оквир деловања и рада учесника у третману, нарочито службеника третмана. Исти је, у складу са доступним могућностима, реafirмисан на начин да се на њега може рачунати као на апсолутно валидан и објективан инструмент у раду. Са друге стране, учињен је напор да се снага и дomet бројних ограничења која потичу од структуре дана (живота и рада) у овом одељењу, у смислу обезбеђивања физичке сигурности свих штићеника, спровођења нужних активности (одржавање личне и хигијене просторија, реализација obroка, уважавање потребе за слободним временом, односно, временом предвиђеним за

боравак на свежем ваздуху, обављање телефонских разговора, бројне административне обавезе, од којих се неке обављају непосредно са штићеницима, попут писања молби за коришћење новца на кантини, односно, симултано са другим активностима, попут телефонских контаката са родитељима, старцима и хранитељима, ажурирања администрације, писања дневних, месечних и шетомесечних извештаја, оцењивања штићеника) – **у највећој могућој мери умање и ублаже, на начин који не компромитује безбедност штићеника и учесника у третману.** Са тим у вези, акцентира се значај упражњавања индивидуалног рада, као и групног рада, апострофирана је важност даљег, доследног спровођења одговарајућих програмских активности (радионице, курсеви, процес образовања, спортско-рекреативни садржаји, укључивање селектираних штићеника Одељења за интензивни рад у поједине, специфичне и индиковане третманске и/или радионичарске активности са малолетницима из Општег програма). Такође, започете су активности на изналагању дугорочних и одрживих решења на плану радно ангажовања малолетника у овом одељењу, а узимајући у обзир редуковане персоналне капацитете унутар службе за обуку и упошљавање. Процена је да радно ангажовање у контексту радно-производне обуке у амбијенту овог одељења, није немогуће успоставити, те управа ВП Дома активно тражи одговарајуће решење, које неће бити сводиво на само спорадичне радне активности у функцији пуког попуњавања вишка слободног времена (попут, нпр, кречења просторија, чишћења површина изван зграде и томе сл.), већ ће представљати поуздану и континуирану солуцију на коју се може рачунати на дужи временски рок.

- Што се тиче препоруке под редним бројем 19. на страни 53. (у делу 2.4.2.), обавештавамо Вас да када је реч о утврђеном стању којим се констатује да дипломе о стручном оспособљавању које је обављено у ВП Дому нису важеће на тржишту рада, те се у складу са тим препоручује да ВП Дом предузме потребне мере и активности како би дипломе о стручном оспособљавању које је обављено у ВП дому важиле на тржишту рада, потребно је нагласити две околности. Прво: Основна школа за образовање одраслих „Младост“, која је постојала у ВП Дому од 1961. године, решењем Министарства просвете, науке и технолошког развоја, престала је са радом 2015. године, а градска Основна школа „Вук Караџић“ је започела са реализовањем школског програма за образовање одраслих. Иста је у обавези да ученику који заврши трећи циклус ФООО, изда, тзв. „мајсторско писмо“, али то у претходном периоду није чинила, са образложењем да није склопљен уговор са ВП Домом. Друго: Средњешколско образовање се спроводи по дуалном систему образовања, те један (не мали број штићеника) оконча реализацију третмана пре окончања целокупног процеса образовања, услед чега васпитна мера буде обустављена а да при томе штићеник није завршио процес образовања у потпуности. Из наведеног разлога, један број малолетника, има могућност да процес образовања настави по повратку у матичну средину, те и да одговарајуће (валидне и на тржишту рада важеће) дипломе добије у средини где одговарајућу школу оконча у целости. Сумарно говорећи, ВП Дом је активно ангажован на изналагању решења за постојећи проблем, и у том смислу већ одређено време се очекује конструктивна реакција партнерских институција (Школска управа града Крушевца) на поднете иницијативе, као и решавање овог проблема на вишем, министарском нивоу (сарадњом Министарства правде и Министарства просвете, науке и технолошког развоја) кроз постизање практичног, и договора који би могао уважити реално стање ствари.
- Што се тиче препоруке под редним бројем 20. на страни 59. (у делу 2.4.7.4.), обавештавамо Вас да у складу са препоруком предузимања потребних мера и активности у циљу масовније употребе уређаја за пренос слике и звука за комуникацију штићеника са блиским особама, обавештавамо вас да је већ годину дана активирана опција остваривања комуникације коришћењем таблета (под

контролисаним условима). Ова процедура је установљена током привременог обустављања могућности коришћења ванинституционалних стимулативних мера (услед проглашења пандемије) и показала се као значајан, користан и делотворан супститут за ускраћену могућност коришћења одсуства у породици. Увиђајући њене предности у датим околностима, али и самих по себи, установа је спремна да, у складу са реалним финансијским могућностима, обогати репетроар уређаја за видео комуникацију са блиским особама. Такође, разматрана је могућност видео комуникације и са надлежним Центрима за социјални рад и надлежним судовима.

- Што се тиче препоруке из домена здравствене заштите под редним бројем 21. на страни 62. (у делу 2.5.1.1.), обавештавамо Вас да су расписани јавни конкурси за попуњавање упражњених радних места у ВП Дому у Крушевцу у Служби за здравствену заштиту, у сарадњи са Управом за извршење кривичних санкција, уз помоћ дечјег психијатра из СЗБ Београд, а све са циљем правилног обезбеђивања услова за адекватно и континуирано праћење физичког и менталног здравља штићеника.
- Што се тиче препоруке из домена здравствене заштите под редним бројем 22. на страни 63. (у делу 2.5.1.2.), обавештавамо Вас да након обављеног лекарског прегледа, лекар констатује повреде и даје мишљење о повезаности повреда и навода лица о начину њиховог настанка.
- Што се тиче препоруке из домена здравствене заштите под редним бројем 23. на страни 64. (у делу 2.5.1.2.), обавештавамо Вас да ради превенције самоповређивања и самоубиства, ВП Дом је формирао тим састављен од домског лекара, психијатра и матичног васпитача, а ради индивидуалног рада са ризичним малолетницима.
- Што се тиче препоруке из домена здравствене заштите под редним бројем 24. на страни 66. (у делу 2.5.1.3.), обавештавамо Вас да ће финансијским планом и одобрењем средстава из ресорног министарства бити реализована потреба за опремањем стационара ТВ пријемницима, као и за куповину пицама и баде мантила за лица на лечењу.
- Што се тиче препоруке из домена здравствене заштите под редним бројем 25. на страни 69. (у делу 2.5.2.4.), обавештавамо Вас да лекар у ВП Дому у Крушевцу након прегледа уноси детаљан навод штићеника о начину повређивања, као и мишљење о повезаности примењене мере и насталих повреда.
- Што се тиче препоруке из домена здравствене заштите под редним бројем 26. на страни 70. (у делу 2.5.2.4.), обавештавамо Вас да се први преглед лекара, након примене средстава принуде обавља ОДМАХ, а поновљени преглед ће се обавити између 12 и 24 сати од примене принуде.
- Што се тиче препоруке из домена здравствене заштите под редним бројем 27. на страни 74. (у делу 2.5.4.4.), обавештавамо Вас да лекар о сваком уоченом насиљу писаним путем одмах обавештава управника установе.
- Што се тиче препоруке из домена здравствене заштите под редним бројем 28. на страни 76. (у делу 2.5.5.1.), обавештавамо Вас да лекар на свака три месеца писаним путем подноси извештај управнику о квалитету хране и хигијене, а који садржи и препоруке за побољшање истих.
- Што се тиче препоруке из домена здравствене заштите под редним бројем 29. на страни 77. (у делу 2.6.), обавештавамо Вас да ВП Дом у Крушевцу предузима све мере за спречавање било каквог облика недозвољеног поступања према штићеницима. Са друге стране и сви малолетници који се непрописно понашају подлежу дисциплинском поступку, сагласно позитивним законским прописима.

С поштовањем,

